

Practici funerare în cultura Hamangia - sacrificii de animale

Valentina VOINEA*

Motto:

*„Ce-Mi trebuie Mie mulțimea jertfelor voastre, zice Domnul.
Sunt sătul de arderile de tot ale berbecilor
și de grăsimea vițelor;
nu-mi place sângele taurilor, oilor și șapilor.”
(Isaia 1:11)*

Abstract: *Communities Hamangia are individualized in relation to other Neo-Eneolithic cultures of SE European area by the practice of animal offerings. Present both in settlements and especially in cemeteries, animal offerings betray totemic ancestral beliefs, the individuals killed unrepresenting only species present in the normal diet of these communities. Among the wild species it distinguishes Equus hydruntinus, the large number of fauna remains making Hamangia sites as providing the richest group of neo-Eneolithic European fauna. Spatial arrangement of graves with offerings, in the necropolis of Durankulak, highlights once again interpretation errors: artificial timings for human groups with same funeral customs, differences between stages of Hamangia I-II and Hamangia III being determined arbitrarily, based only on pottery typology. Also, the consideration of rich funeral offerings as an indicator for higher welfare status has proved erroneous, in tombs rich with symbols of power being absent. Present both in graves - of any age or gender – and also in settlements, the offerings of animals, especially in the form of skulls/parts of skulls betray the existence of complex rituals in which, the ritual consumption of slaughtered animals represented an important moment in Hamangia I-III communities. In the last stage - Hamangia IV - this practice is forgotten, communities being heavily contaminated by Boian-Marica "Fashion". Much more hierarchical, with richer and varied funerary inventory, the community adopts also new and religious concepts, which suggests more than mere cultural exchanges. The cohabitation of the local group Hamangia with an intrusive group, came from the complex of graphitized ceramics area, gradually leads to loss of cultural identity, the last phase representing in fact a stage of transition towards Gumelnița-Karanovo VI.*

Rezumat: *Comunitățile Hamangia se individualizează în raport cu celelalte culturi neo-eneolitice din spațiul SE european și prin practica ofrandelor de animale. Prezente atât în așezări cât mai ales necropole, ofrandele de animale trădează credințe totemice ancestrale, indivizii sacrificați nereprezentând doar speciile prezente în dieta obișnuită a acestor comunități. Dintre speciile sălbatice se remarcă Equus hydruntinus, numărul mare de resturi faunistice făcând ca siturile Hamangia să ofere cel mai bogat lot faunistic din neo-eneoliticul european. Dispunerea spațială a mormintelor cu ofrande, în necropola de la Durankulak, evidențiază încă o dată erori de interpretare: datări artificiale pentru grupuri umane cu aceleași cutume funerare, diferențierile dintre fazele Hamangia I-II și Hamangia III fiind stabilite arbitrar, doar pe baza tipologiei ceramicii. De asemenea, considerarea ofrandelor funerare bogate drept indicator pentru statutul social superior s-a dovedit eronată, în mormintele bogate, cu simboluri de putere absente. Prezente atât în morminte – indiferent de vârstă sau sex - cât și în așezări, ofrandele de animale, îndeosebi sub formă de cranii/părți de cranii trădează existența unor ritualuri complexe în care consumarea rituală a animalelor sacrificate reprezenta un moment important în cadrul comunităților Hamangia I-III. În ultima etapă - Hamangia IV această practică este uitată, comunitățile fiind puternic contaminate de „modă” Boian-Marica. Mult mai bine ierarhizată, cu inventar funerar mai bogat și variat, comunitatea adoptă și noi concepții religioase, ceea ce sugerează mai mult decât simple schimburi culturale. Coabitarea grupului local Hamangia cu un grup intrusiv, venit din arealul complexului ceramicii grafitate, duce treptat la pierderea identității culturale, ultima fază reprezentând în fapt o etapă de trecere spre Gumelnița-Karanovo VI.*

Keywords: *Hamangia culture, periodization, offerings of animals, Equus hydruntinus, social relationships.*

Cuvinte cheie: *cultura Hamangia, periodizare, ofrande de animale, Equus hydruntinus, relații sociale.*

* Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Piața Ovidiu, nr. 1; vialia_rahela@yahoo.fr